

være „forpligtet“ til skriftlig og i det seneste 4 Uger, efterat Bonden har underrettet Godseieren om, at han ønsker at erholde sin Gaard til Selveiendom, at opgive for Bonden den Kjøbesum og dennes Betalingsmaade, hvorpaa han vil sælge Gaarden. Disse Ord, at Godseieren er „forpligtet“ o. s. v., har jeg foreslaaet rettet til: „Er denne“ — det er Godseieren — „da villig til skriftlig og i det seneste 4 Uger derefter for Bonden at opgive“ etc., og det har jeg gjort, fordi Ordene i den Sammenhæng, hvori de staae, slet ikke betyde Andet, end at han skal være villig. Naar nemlig Forpligtelsen skulde have nogen juridisk Betydning, saa maatte han kunne tvinges dertil, men Følgen af, at han ikke efterkommer Forpligtelsen, er nævnt i § 26, og det er, at Gaarden kan komme til Taxation. Men det, at Gaarden kan komme til Taxation, det følger af mange andre Grunde, det følger af enhver Grund, hvorfor intet Forlig kan komme tilveie, altsaa betyder det slet ikke Noget, og man kan ligesaa godt sætte: „Er han villig;“ det seer dog bedre ud og betyder ikke Andet, thi en Følge af, at han er villig, er den, at Bonden bliver nødt til fra sin Side at opgive Priis, og der kan ingen Taxation finde Sted, undtagen Bonden saaledes har inden 4 andre Uger opgivet den Priis, han vil give. Det kan altsaa accurat ligesaa godt og meget bedre staae paa den Maade, jeg har foreslaaet, og det er den egentlige Mening, men hvad der nu staaer er kun en skarp Phrase, som ingen Betydning har. Jeg har kun taget disse Exempler, men Loven er heelt igjennem af den samme Besskaffenhed, idet det, der staaer, deels Intet betyder eller betyder noget Andet end det der staaer, deels juridisk er en Nullitet; det er dens Egenstaber heelt igjennem, som jeg til Slutningen skal vise. Hensigten af Bestemmelsen i § 24 er, at Godseieren skulde gjøre det første Tilbud, men Godseieren kan, naar han vil, tvinge Bonden til at gjøre det første Bud, og det, at han skal være forpligtet til at opgive en Priis, er saaledes en Ting, som slet ingen Betydning har. Dgsaa det, at han skal være den Første, der angiver en Priis paa Eiendommen, kan han omgaae som Ungenting, det har man heller ikke taget sig i

Agte for. Han kan jo f. Ex. naar han har en Gaard, som han vil sælge for 12,000 Rd., men ikke vil opgive den Priis, medens han dog for at faae Bonden til at sige Noget, hvis han vil have ham til at sige Noget, blot f. Ex. skriver til Bedkommende: Jeg vil være glad ved at sælge den og den Gaard for 50,000 Rd., især naar jeg kan faae Betalingen strax, men skal iøvrigt tage rimelige Tilbud, min Modpart maatte gjøre, i Overveielse. Fæsteren er da narret, thi han er naturligvis da nødt til at komme med det første Bud, thi han kan da ikke faae Taxation, før han har opgivet en Priis. Hensigten at nøde Godseieren til at opgive Priisen først, er saaledes slet ikke naaet ved Bestemmelsen.

Det næste Uendingsforslag, som jeg har stillet, angaaer § 38. Der ere de Indvendinger, som kunne gjøres, tildeels af en anden Besskaffenhed, der er det ikke mere Tilfældet, at Bestemmelserne i Paragraphen blive intetbetydende, men det er Tilfældet, at der er sagt Et og meent et Andet. Det Første, der staaer i Paragraphen, det er, at Godseieren om Gaardens efter § 10 beregnede Taxationssum kan sige, at den efter hans Formening overstiger Commissionens Ansættelse med idetmindste $\frac{1}{3}$, og at han ønsker selv at beholde Gaarden, imod at han, naar Fæsteledighed indtræffer, udbetaler til Bonden eller dennes Arvinger den saaledes tillagte Forhøielse. Disse Ord betyde nu i Virkeligheden ikke Gaardens efter § 10 beregnede Taxationssum, men det betyder dens Værdi i fri Handel og Wandel, thi i Slutningen af Paragraphen staaer anført visse Rettigheder, som Godseieren skulde faae, isald han vil betale den. Der er nemlig givet ham Ret til at overdrage Gaarden, naar han saaledes har tilkjøbt sig den, i Forpagtning paa 20 Aar, og efter den Tids Forløb kan han raade over den som en fri Eiendom, derved faaer jo Gaarden en langt højere Værdi, end den har som Gaard, der er undergivet Fæstetvang. Det er naturligvis for denne højere Værdi, at han skal betale den højere Priis. Desuden, er Gaarden virkelig af en større Værdi som Gaard, der er undergivet Fæstetvang, end den, hvortil den er bleven sat af Taxa-